

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN AVUSTUSASIOIDEN NEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO VUODEN 2027 VALTIONAVUSTUSTEN LEIKKAUSTEN VALMISTELUUN

Avustusasioiden neuvottelukunta lakisääteinen osallisuuselin, jonka tehtävänä on lausua STM:n valtionavustustoiminnan strategista linjauksista ja kehittää avustuspoliittikkaa. Neuvottelukunta on 5.2.2026 kokouksessaan ottanut kantaa vuoden 2027 avustusleikkausten toimeenpanoon ja linjauksiin.

Tehtyjen leikkauspäätösten myötä leikkaustarve avustusvuodelle 2027 on noin 2,5-kertainen vuoden 2026 leikkaustasoon nähden. Mahdollinen uusien avustusten haun avaaminen nostaisi lisäksi uusina avustuksina jaettavalla summalla pitkäjänteisen toiminnan leikkaussummaa.

Uusien avustusten haun avaaminen

Kuten arviointi- ja avustusjaoston toi esille lausunnossaan vuoden 2026 avustusehdotukseen, uusien avustusten haun useampivuotinen jäädyttäminen sisältää riskin järjestöjen kehittämistoiminnan hiipumisesta. Hankeavustusten jäädyttäminen on myös kohtalokasta niille etenkin pienemmille järjestöille, jotka ovat toimineet pelkästään hankerahoituksella. Järjestöt ovat lisäksi eriarvioisessa asemassa sen suhteen, että samankaltaista toimintaa on voitu yhden toimijan kohdalla rahoittaa AK-rahoituksella ja toisen toimijan kohdalla hankerahoituksella, jolle ei ole ollut mahdollista hakea jatkoa.

Neuvottelukunta on STEAn kanssa valmistelussa ehdotuksessaan 16.10.2025 esittänyt ratkaisuja toimenpiteiksi, joilla tasolasku vuoteen 2028 pystytään toteuttamaan hallitusti. Uusien avustusten jäädyttäminen leikkausvuosille 2025–2027 on osa tätä hallittua siirtymää. Neuvottelukunta näkee, että uusien avustusten haku on perusteltua avata vuodelle 2028, kun kolmivuotinen portaittain etenevä leikkaus STEA-avustustasoihin on toteutettu vuosina 2025–2027. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että vuonna 2028 pitkäjänteisen rahoituksen taso leikkautuu uudella lisäportaalla, jonka kautta saadaan liikkumavara uusille avustuksille.

Jos uudet hankeavustukset avattaisiin haettavaksi jo vuodelle 2027, nostaisi se pitkäjänteisen toiminnan avustusleikkauksen kerralla erittäin huomattavaksi huomioiden, että rahoitusta on leikkautumassa jo kolmatta perättäistä vuotta. Vuodelle 2026 pitkäjänteisen rahoituksen

leikkaus oli noin 13 miljoonaa, ja vuodelle 2027 seuraava leikkausporras on jo ilman uusien avustusten hakua noin 30 miljoonaa.

Neuvottelukunta näkee, että järjestöjen kehittämistyötä voidaan mahdollistaa olemassa olevan AY- ja AK-avustuksen puitteissa dialogissa STEAn ja avustuksen saajien kanssa. On tärkeää, että avustuksensaajilla on mahdollisuus muokata joustavasti toimintaansa ja tehdä kehittämistyötä pitkäjänteisellä rahoituksellaan.

Hankeavustusten avaamisen sijaan neuvottelukunta ehdottaa pienimuotoista ”jatkuvuusavustusten” avaamista haettavaksi vuodelle 2027. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi määräaikaisten AK-avustusten jakoa turvaamaan toiminnan jatkuvuutta tilanteessa, jossa muuta resurssia vaikuttavalle ja kohderyhmän kannalta tärkeälle toiminnalle ei hankerahoituksen päättyessä ole löydettävissä.

Valmistelun aikataulu

Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että leikkausten linjaukset olisivat mahdollisimman pitkälle tiedossa jo kesään 2026 mennessä, jotta avustuksensaajat pystyvät käynnistämään tarvittavia sopeuttamistoimia jo syyskaudella 2026. Tämä vähentää painetta ns. alasajoavustuksiin, joihin varattava raha joudutaan leikkaamaan muista kohteista.

Neuvottelukunnan näkemykset tiivistettynä:

- Uusien avustusten haku on ajankohtaista vuonna 2028, kun tasoleikkaukset 2025–2027 on kertaalleen toteutettu. Vuoden 2028 avustusratkaisuja on tärkeää valmistella yhteistoiminnassa jo hyvissä ajoin.
- Uusien hankeavustusten avaamiseen asti järjestöjen kehittämistoimintaa voidaan mahdollistaa joustavoittamalla olemassa olevan AY- ja AK-rahoituksen käyttöä ja suuntaamista.
- Pienimuotoisella ”jatkuvuusavustusten” haulla voidaan turvata toiminnan jatkuvuutta tilanteessa, jossa 2024–2026 hankerahoituksen päättyminen voi merkitä jonkin kohderyhmän tai esim. alueen näkökulmasta välttämättömän toiminnan loppumista kokonaan.
- Vuoden 2027 avustustoiminnan/leikkausten linjauksista tarvitaan tietoa jo kevätkaudella 2026, jotta sopeuttamistoimet voivat käynnistyä jo etukäteen.

10.2.2026 Helsingissä,

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunta